21-мĕш ҪУЛ ТУХАТ. Ӳ ХАКЕ ТӲ ПУЙ.

Пĕтĕм тĕнчери пролетарисем, пĕрлешĕр!

1938 ДЕКАБĔР 31 ШАМАТКУН 300 (5113) №

ЧĂВАШ КОММУНĔ

ПСКП(б)П Чăваш Обкомĕпе Чăваш АССР Верховнай Совечĕн хаçачĕ

РЕДАКЦИ АДРЕСĔ: г. Чебоксары, ул. Володарского, 5. Дом Печати.

ТЕЛЕФОНСЕМ: редакцăран — 0—67, ред. заместительĕн—3—97, редакци секретарĕн—4—40, парти пурнăç пайĕн—7—97, йăлхусалăх пайĕн — 4—97, советсен пайĕн—0—88, промышленнăс пайĕн—0—85, йăлкорсен пайĕн—2—30, дежурнăйĕн — 6—23.

Ĕç дисциплинине пур майсемпе те сирĕплетсе пымала

Пайан енĕр ССР Сойузĕн Халăх Комиссарĕсен Совечĕ, Пĕтĕм Сойузри Коммунисен (большевиксен) Партин Тĕп Комитечĕ тата Профессиăл Сойузсен Пĕтĕм Сойузри Тĕп Совечĕ **«Ĕç дисциплинине йĕркелес, государствăн социалăлла страховании практикине лайăхлатас тата вăл ĕçре киревсĕр ĕçсем тунине пĕтерес тĕлĕшпе тумали мероприятисем çинчен»** ĕшăнăнна постановление пичетлесе кăларатнăр. Ку вăл—политика тĕлĕшĕнчен пит пысăк пĕлтерĕшле документ, социализăмăн малалла çĕнтерĕвĕсене кĕрешсе илес-çĕрте вăл документ калама çук пысăк вырăн ĕшăнăнса тăрĕ. Çак постановлени рабочисемпе служăщăнсем пичет страницисем çинче тата çĕршер пухăвенче ĕç дисциплинине йĕркелесси çинчен кăларса тăратнă требованисемпе, сĕнӳсеме пĕтĕмĕшпех килĕшсе тăрат. Тӳрĕ, ырă кăмăлпа ĕçлекен работниксем çак решенире хăйсен интересĕсене, летупсеме кахалсем, прогульщиксем, рвачсем пăсакансеpене, шанчăклă та тĕрĕлле хӳтленине тухассăр.

Пирĕн çĕршывра ĕç, капиталисăм вăхăтĕнче намăсăл, йăвăр пусмăр шутланнăскер, хисеплĕхĕн ĕçĕ, мухтавлăхăн ĕçĕ, чаплăхăна геройлăхăн ĕçĕ пулса тăчĕ. Пирĕн çĕршыври ĕçчисинчен массисен психологинче пулса тăнă пит пысăк улшăнăва чаплăн пăлăртаканни, çак çинче çĕнĕле пăхинне пăлăртаканни вăл, массăсен социалисăмăлă аслă ăмăртăвĕ тата унăн чи аслă форми—хăлăхăн стаханăвла йухăнĕ пулчĕ.

Çĕршер мĕлĕпи ĕçсынписем халăх мăнăкĕшĕн, хамăр тăван çĕршывăн пуянлăхне темиçе хут ӳстерсе, тӳрĕ кăмăлпа тата хăйсене хĕрхенмесĕр вăй хурса ĕçлесçĕ. Анчах тӳрĕ тата ырă кăмăлпа тăрăшса ĕçлекен работниксенне пĕрлех совет саккунĕсемне тата ĕç çинчен калакан правилăсемне хăйсене çеç кирлĕ, халăха хирĕçле интересленне киревсĕрĕн усă куракан çынсем пур-ха. Совет власĕ пуçланнă хыçăнхи малтанхи уйăхсенче Ленин «çине тăрсах капиталăм традицийĕсен (хăнăхăвĕсен) çинче тăракăн, Совет государстви çине халичченхи пекех пăхакан: «ана» çахалтарах та начартарах ĕç туса парас, «унтан» нумайрах укçа çухе илес, текен работницен пĕчĕкçĕ ушкăнĕсенпен рабочи класăн интересĕсене сыхлама» чĕнĕ. Ун пек çынсем пирĕн пеллеç ситменччĕ-ха. Ĕçĕн çĕнĕ дисциплинăпе таванăсем, кунта пит пысăк ситĕнӳсем тунă пулсан та, ун пысăк та кирлĕ задачăсенчен пĕри пуçса тăрат-ха.

Сталин йăлтăах «социализăм каналăпа çарма мар, пур çынсене те тӳрĕ кăмăлпа тăрăшса ĕçлемĕ» хушат, тенĕ. Çапăнна та тӳрĕ кăмăлпа ĕçлекен работниксене служăщăнсем каналăпаканнине, прогул тăвакансене, пĕр предприятирен теприне предприятиине «яваç çĕрекенсене», социализăмăлă производствана дезорганизацилекенсене, çапла майпа пара халăх интересĕсене хирĕçле ĕçлекенсене çав тери вăйлăн çилленсе вĕсене хирĕç кĕрешеççĕ. Работниксене служăщăнсем йăлкăна кăларатăр. «Правда» хаçатра тата ытти хаçатсенче ниҫтенлине çырăнăсем — ĕç дисциплинине çирĕлетме кирли çинчи калакан çынсем—массăсен социализăмла аталанăлăхĕ пите те пысăкăн ӳснине уçăн катартса параççĕ. Работниксене работницăсем производствăпа дезорганизатăрсене хирĕç татăкăн кĕрешеççĕ, халăха сийĕн кӳрсе ĕç дисциплинине пăсакан çынсене ăнтăсенпе çăлăнсах ĕçлеме вĕсене хирĕç кĕрешеççĕ. Работниксене служăщăнсем йăлкăна кăларатăр. «Правда» хаçатра тата ытти хаçатсенче ниҫтенлине çырăнăсем — ĕç дисциплинине çирĕлетме кирли çинчи калакан çынсем—массăсен социализăмла аталанăлăхĕ пите те пысăкăн ӳснине уçăн катартса параççĕ. Работниксене работницăсем производствăпа дезорганизатăрсене хирĕç татăкăн кĕрешеççĕ, халăха сийĕн кӳрсе ĕç дисциплинине пăсакан çынсене ăнтăсенпе çăлăнсах ĕçлеме вĕсене хирĕç кĕрешеççĕ. Ун пек çынсем пирĕн пеллеç ситменччĕ-ха. Ĕçĕн çĕнĕ дисциплинăпе таванăсем, кунта пит пысăк ситĕнӳсем тунă пулсан та, ун пысăк та кирлĕ задачăсенчен пĕри пуçса тăрат-ха.

Сталин йăлтăах «социализăм каналăпаканнине, прогул тăвакансене, пĕр предприятирен теприне предприятиине «яваç çĕрекенсене», социализăмăлă производствана дезорганизацилекенсене, çапла майпа пара халăх интересĕсене хирĕçле ĕçлекенсене çав тери вăйлăн çилленсе вĕсене хирĕç кĕрешеççĕ. Работниксене служăщăнсем йăлкăна кăларатăр. «Правда» хаçатра тата ытти хаçатсенче ниҫтенлине çырăнăсем — ĕç дисциплинине çирĕлетме кирли çинчи калакан çынсем—массăсен социализăмла аталанăлăхĕ пите те пысăкăн ӳснине уçăн катартса параççĕ. Работниксене работницăсем производствă дезорганизацилекенсене хирĕç татăкăн кĕрешеççĕ, халăха сийĕн кӳрсе ĕç дисциплинине пăсакан çынсене ăнтăсенпе çăлăнсах ĕçлеме вĕсене хирĕç кĕрешеççĕ.

Çапăнна та тӳрĕ кăмăлпа ĕçлекен

ПАРТИ ПУРНĂÇĔ

Партилĕ ĕçе урăхлатса çĕнетессишĕн тимлĕрех ĕçлер

Партин Чăваш обласъ организацийĕн XIX-ш конференцийĕ парти Обкомне тата парти райкомĕсене ĕç опычĕсене пĕрлештерсе вĕренсе пырас, çав опыта республикăри партработниксене пĕлтерме хушса хăварнă. Конференци хушса хăварнине пурнăçласа ПСК(б)П Обком бюрове декабĕрĕн 25—28-мĕшĕсенче ПСК(б)П райкомĕсемпе Шупашкар хула комитечĕн виççĕмĕш секретарĕсен тата инструкторĕсен канашлуне туса иртернĕ. Унта республикăра тата Шупашкар хулинче партилĕ ĕç мĕнле тăнăн çинчен тĕплĕн сӳтсе-явăрĕç.

Парти ĕçĕнчи опытпа паллаштарас шутпа канашлура улăх доклад итленĕ. ПСК(б)П Йĕтĕрне тата Патăрьел райкомĕсен пĕрремĕш секретарĕсем Албутăпа Антонăн йăлтащсем районри партурганизацийĕсенче партин шалти ĕçĕсем мĕнле тăнăн çинчен докладсем туса пачĕç. Улатăр райкомĕн пĕрремĕш секретарĕ Крылов йăлтăк район инструкторĕсемпе ĕçлесси çинчен, Канашăн вакуксем йăсакан саватăри партком секретарĕ Иванов йăлтăк, Шăхасан МТС-ри парторг Миронов йăлтăк тата Аслă Кăсаллри пуçламĕш партурганизацин парторгĕ Баринов йăлтăк (Патăрьел районĕ) пуçламĕш партурганизацин ĕçĕсем çинчен отчечĕсем туса пачĕç.

Канашлу тăваттă кун хушши ĕçлерĕ. Докладсем тăрăх превне 40 сын ытла тухса калаçрĕç. Тухса калăнисем пурте парти ĕçĕнчи хăйсен опычĕсем çинчен каласа панăç, парти аппаратĕсен пуçламĕш партурганизацийĕсенчен пуçласа ПСК(б)П Обкомне çитиченчех мĕнле çитмĕнĕсĕсем пулнине калтарта пачĕç. Докладчиксем те, пренире тухса калăнисем те партилĕ ĕçре пĕр-пĕрин опычĕсемпе паллашăпăр паха ĕç пулнине пĕр шухăшпа ирăпрĕç, ПСК(б)П Обкомне çакăн пек канашлусене маларах те туса иртерме, райком инструкторĕсен районсем хушшинчи канашлăвесене иртерме сенчĕç.

Райком инструкторĕсем çакнашкал мăтусемне сĕнӳсем панă партин облаçри XIX-мĕш конференччен те пулнă. Анчах обкомăн тăшманăн киле руководстви, унăн секретарĕсем пулнă, хале тăпа шыв çине каларăмăн халăх тăшманĕсем Петров тата Иванов, çав шăтусем çине пушхирти сасă çине пăхăнă пек пăхнă. Партри работникĕсем пайнине, в ĕ с е м инструкторĕсене пухса пĕр канашлу иртерĕç, анчах тăшмансем сăтăрла ĕçленине вăл канашлурăн вăйĕн усси те пулман. Тăшмансем лайăх ĕçсене пĕтерсе пына, критикăпа самокритикăна хĕсĕç, парти аппаратне тăшманăн елеменчĕсене тартса пына.

Парти аппаратĕ облаçри партурганизацин XIX-мĕш конференцийĕн хыççăн чылай çенелле. Ленин—Сталин парти ĕçне пăрахнă, парти ĕçне йĕркелесе йăма тарашăкан, парти ĕçĕнчи çĕнĕ работниксене ĕçе хартлă. ПСК(б)П райкомĕсен инструкторĕсенче 75 процента йăхăн çеверен хартлă, 40 инструктăр çур çулталăкран та сахалтарах ĕçлесçе. Паллах, партилĕ ĕçре ĕçлекен çĕнĕ работниксем ПСК(б)П райкомĕне Обкомран пысак пулăшу кетеççĕ. Канашлу иртерни çĕнĕ работниксене питĕ пысак пулăшу пачĕ.

— Халĕ епĕ мĕнле ĕçлемелине аван пĕлетĕп. Инструктăрта хăнăйăх ĕçлеместĕп, малтанхи ĕçе мĕнрен пуçламалине пелместĕмччĕ. Канашлăи канашлусем малала та иртерес пулаť, — тет ПСК(б)П Улатăр райкомĕн инструкторĕ Грошĕв йăлтăк.

Парти аппаратĕнче райком инструкторĕ пысак выран йышăнса тăрать. Унăн хăйĕн участкинчи пуçламĕш партурганизацисемшĕн отчет тытмала. Вăл пуçламĕш партурганизацисенчи çитменлĕхсене пĕтерме вырăнтах татăкла ĕçсем туса иртерме, тĕрлĕ мăтусене анланăгарса памăллатăр. Райком инструкторĕ райкомпа пуçламĕш партурганизацисене сыхланăгра тăракан сыпăк пулса тăрать. Анчах та, ПСК(б)П пур райкомĕсем те инструкторсене ĕçлеме çителĕклĕ условисем туса памаççĕ-ха.

ПСК(б)П Трак райкомĕн пĕрремĕш секретарĕ пулса ĕçлĕ-не, халĕ патрицем каларса сирпĕтне двурушник Свешников инструкторсене район тăрăх çуран çӳретернĕ, хай ĕççĕрех автомашинăпа çӳренĕ. Трак райкомĕн инструкторĕ Степанов йăлтăк Свешников инструкторсенчен çавăн пек мăшăкларăн çинчен каласа пачĕ. Çавăнпа пек фактсем питĕ районсенче те пур-ха.

ПСК(б)П хула комитетĕнче пилĕк инструктăр пулмала, анчах вĕсене халĕ те тупса ĕçе лартман пирки ик-виç инструктăр кăна ĕçлеççĕ. Ĕç нумай пулнине инструкторсем хăйсен ĕçĕсене лайăх туса пыраймасçĕ. Хула комитечĕн секретарĕсем тата Обком инструкторĕсем вĕсене пулăшмаççĕ.

— Хула комитет секретарĕсем инструкторсене телефон тăрăх хула совет членĕсене пленума тата комсомолăн хулари активне пухăва пустарма хушнисем те пулнă,—тет хула комитет инструкторĕ Иванов йăлтăк.

ПСК(б)П Çĕмĕрле райкомĕн инструкторĕне Йефремова йăлтăка парти аппаратне производствăран илсе лартнă. Çамрăк инструктăра райком секретарĕсен пысак пулăшу памала пулнă. Çапах та вăл пулăшăва Йефремова йăлтăк та, вăтти инструкторсем те кăмăллаççĕ. Çĕмĕрле райкомĕн инструкторсем хăйсем геллĕн ĕçлесе пыраççĕ, райком секретарĕсем вĕсене йĕртсе пырассинчен айккинеле пăрăнса, кулленхи ĕçсенче практикала пулăшу памаççĕ.

Хăшпĕр райкомсем инструктăрсене ПСК(б)П райком тата Обком решенисемпе паллаштармаççĕ. Çакнашкал ĕçе мăлала чăтма çук. Райком инструкторĕсем парти пурнăçĕ çинчен пĕлсе тăрас пуллăçан, Обком решенисемпе директивăсенче тата райком решенисене пĕлмелĕç. Инструкторсем райкомăн ларăвĕсенче пĕрмайах пулăвăмăнни те начар ĕç пулса тăрать. Райком ларăвĕ пуласси тата унта сӳтсе-явакан ыйтусем çинчен инструкторăн малтанах пĕлсе тăрса кирлĕ материалсем хатĕрлемелле.

Халĕ райкомсем штатра тăман инструкторсене туса çирĕплетесси начар пăрат-ха. Çак ĕçе пурнăçлама ПСК(б)П р-йком секретарĕсемпе штатра тăракан инструкторсен нумай ĕçлемелле.

Инструктăр родне хăкламаннине республикăри канашлу пуласси çинчен вăхăтра пĕлтермен-те лайăх кăтартса парать. Канашлăва пухăнман çинчен йĕлчĕк райкомĕн инструктăрне Çăдарăвăй йăлтăка ирăн Шупашкара каймала генĕ кун тăн пĕлтернĕ. Райком çавăншкал сӳрĕк пăхăнне Çăдарăва йăлтăк канашлана хатĕрлеймесĕр килнĕ.

Инструктăр парти аппаратчĕн тĕп фигури пулса тăрать. Л. М. Каганович йăлтăк ПСК(б)П Обкомĕсен йĕртсе пыракан партургани-н пай пуçлăхĕсен канашлăвĕнче инструктăр хăйĕн участкинчи партурганизацисенче парти комитечĕн отвечăлă предсавителĕ пулса, парткомсемпе пĕрле, çав организацисенче партилĕ ĕçе мĕле лартăшĕн отвечать, вăл Тĕнком тата вырăнти партургăнсен постановленисенче мĕнле пурнăçласа пынине кулленех тĕрĕстесе пымала, тесе кăтартса панă.

Канашлура ПСК(б)П Ишлей райкомĕн секретарĕ Тимков йăлтăк Ишлей МТС директорĕ Иванов çинчен каласа пачĕ. Халăх таштанăн Петров Обкомра ĕçленĕ вăхăтра Иванов йăлтăк „Чăваш Коммунĕ" хаçатăн редакцире тата ПСК(б)П Обком бюро членĕ пулнă. Вăл Петровăн ним сăвăх çинчен пулнă. Петров йĕртсе пыкă таштанăла руководствăвă вăл вăкăнвăн хутĕленĕ. Тимков йăлтăк калăнă тăрăх, Иванов хăйăн вăхăтра парти ĕçне питĕ начар хутшăнат, МТС ĕçĕсем çине тĕ сӳрĕкĕн пăхат. МТС директорĕн политика-ăшĕнче ĕçлекен заместителĕ Михайлав, райком секретарĕ пулăвăкер, Иванова пăхса ĕçлет. Çапла вăра, МТС-ри пуçламĕш партурганизацинче партилĕ-массăлла ĕç çук, парти райкомĕн катартăвĕсем çине Иванова Михайлав çăварăнса пăхмаççĕ, райкома пулашу памаççĕ. Ку ăхаль мар. ПСК(б)П райкомĕн çав çынсен сăн-сапатне уçса палармалла.

Канашлу ĕçне ПСК(б)П Обком секретарĕсем Волкăпа Новикав йăлтăшсем хутшăнса ĕçлерĕç. Новикав йăлтăк çенĕ инструкторăн хăйĕн ĕçне мĕнтен пуçласа йăмала, ĕçе мĕнле туса пымалли тата инструктăрăн парти аппаратĕнчи ролĕ çинчен лайăх анлантарса пачĕ.

Канашлура ПСК(б)П Обкомĕн тата Шупашкар хула комитечĕн пĕрремĕш секретарĕ Волкăв йăлтăш пысак самах тухса каларĕ. Вăл хăшпĕр райкомсем районри çитменлĕхсене Обкомран пытарма хатăланине хыçă критикăлерĕ тата умра тăракан задăчасене пурнăçлас тĕнĕне конкретлă сĕнӳсем панă.

Партине илекен çынсене тĕплĕн тĕрĕслемелле

СЕМЕНОВ
ПСК(б)П Обком инструктăрĕ

Чи лайăх ĕçлекен, ĕçре тĕрĕслennĕ рабочисене, колхозниксене, совет интеллигенцин представительĕсене ПСК(б)П ретне илес тĕлĕнче парторганизацисем çителĕксĕр ĕçлеççĕ-ха. Тĕн çитменлĕхсенчен пĕри—райком инструктăрсем парти ретĕнче пулма тивĕçлĕ çынсене палăртас ĕнĕне сахал ĕçлени пулаť. Час-часах инструктăрсем çынна вăл партине кĕме хăйăвлени парсăн тин тĕрĕслеме тытăнаççĕ.

Пирĕн республикăри 20 пуçламĕш парторганизаци ку тарана çитсе те пĕр çынна та парти ретне илмен. Çакăн пек организацисен шутне Вăрман промышленнăç Халăх Комиссариачĕ, Апат-çимĕç промышленнăç Халăх Комиссариачĕ, Шупашкарти кирпĕч савăтĕнчи пуçламĕш парторганизацисем кĕреççĕ.

Партине илес тĕлĕнче кулленех ĕçлесе, çынсене тĕрĕслесе пымала, парти Тĕнкоме ПСК(б)П ретне тăшманла ятемсем, йăрăхсăр ятемсем кĕрсе кайасçинчен сыхланма хушшине пирĕн инкăçан та маннала мар. Парти Тĕнкомĕн çак катартăвне пирĕн пит çирĕпшĕн пурнăçласа пымала.

Партине çĕнĕрен илме пуçланăранпа пуçламĕш парторганизацисем партине кĕме хăйăвлени пана 12 сынăн мăтуне çеç çирес йăнă. Парти райкомĕсем 36 сынăн, Обком 24 сынăн хăйăвленисене сирсе йăнă. Кунта çакна каламала: ПСК(б)П Парти Обкомĕ партине илмен çынсем хушшинче парти ретне сăтăрлă ĕçсем тума кĕме хăтланнă ятемсем те пур. Çакнашкал факт Канаш районĕнче пулнă. Канаш станцинчи пуçламĕш парторганизацин тата парти райкомĕ пĕр çынна ПСК(б)П ретне пĕрремĕш категорипе илнĕ. Обком çак ятем камне тĕрĕслесен-нăн пĕр пĕр йут çĕршыв государственăн шпионĕ пулнине палăртнă. Çынсене пит тĕплĕн тĕрĕслени кирлĕ, йăлтах большевикла сыхă пулмала.

Кунта партилĕ ĕçĕн техники çинчен пит сахал калаçрĕç, анчах та ку ĕç ыйăк выранта тăрать. Партилĕ ĕçĕн техникине коммунисссене пуçламĕш парт организацинче, райкомра тата Обкомра учета илесси, парти документĕсем парасси кĕрет. Ку ĕç пит ответлăскер. Çакна парти ĕçĕнче ĕçлекен кашни çынăн пĕлмелле.

Л. М. Каганович йăлтăш учот çинчен çапла каланă: «Партилĕ учота йĕркелемелли — парти аппаратĕнчĕмĕн намăс. Епĕр хоçайственниксенчен савăтра материалсене тĕрĕс учота илменнипе питĕ хытă мăтатпăр. Парти членĕсене, çак тĕн çынсене—передовиксене учота илме пултарайăман партилĕ аппарат çинчен мĕн каласси пур. Учота тĕрĕс илменĕн питĕ çирĕн ответ тытăрмалла».

Л. М. Каганович йăлтăшăн çак катартăвĕсем пире, парти райкомĕсен тата Обкомăн инструкторĕсене те тивет. Парти документчĕсене тĕрĕслеме тата уйăхтăрăн вăхăтра парти ĕçлаканне йĕркеленĕчĕ, анчах та халĕ ку ĕçре пит пысăк çитменлĕхсем пур.

Пирĕн хушăра парти членĕн билетне тата кандидат картăвĕнне çухатакан коммунисссем те пур. 1936 çулăн вĕçĕнче пуçласа пайăнки куна çитичченех республикăре парти документĕсене 149 сын çухатнă пулнă. Ку вăл Чăваш парторганизацин пысăк çитменлĕхĕ-пулаť.

Парти хуçалăхĕнче большевикла йĕркелĕх тумала, партине илекен кашни çынна тĕплĕн тĕрĕслемелле.

Инструктăр ĕçĕ—хисеплĕ ĕç

СЕРЙАЙĔВ
ПСК(б)П Улатăр райкомĕн инструкторĕ.

Инструктăрăн хисеплĕ те ответлă ĕçĕ çинчен кунта нумай калаçрĕç. Епĕ те инструктăр ĕçне мĕнле туса пыни çинчен каласа парасшăн.

Епĕ хаман кулленхи ĕçре иртнĕ отчотна сӳлăнă пухăвĕсенче партком йĕ партор ĕçне çителĕксĕр тесе хак на на организацисем çине мăлăрах тимлĕх хуратăн. Епĕ ĕçлекен участкăра пуçламĕш партурганизацисем 14, вĕсенче парти членĕсемпе кандидачĕсем 225 сын.

Парти çăмăл инструктăр ĕçне, пысăк ĕçе шанăк пană. Епĕ çак шанăка иртнăçа кĕртме пĕтĕм вăйа хуратăн. Чи малтан епĕ партурганизацисен ĕçĕнче паллăпăрăм, Чăвашторăн Улатăрти отделенин çумĕнчи пуçламĕш организаци çине уйрăмах сăвăрăнса пăхма тиврĕ, мĕншĕн тесен, унта партилĕ политикала ĕç те, хуçалăх ĕçĕсем те кирлĕ пек пуçса пыман.

Инструктăрăн хăйĕн ĕçĕнче сапаланса каймаза мар. Тĕн ыйтăна тупмала та, пуçлана ĕçе вĕçне çитермелле. Епĕ нумай тĕрле ыйтăсĕнчен сутă-илӳ мăтуне малти вырăна хутăм. Сутă-илӳ ĕçне лайăх йĕркеленă çынсем те, йалта та питĕ пысăк вырăнта тăрать.

Ĕçе мĕнрен тытăнтăм-ха? Госудăрствăна сутă-илӳ̆ĕнчи работниксен профсоюзăн районри комитет председательĕпе пĕрле пĕрремĕш тата яккĕмĕш номĕрлĕ магазинсене кайрăмăр. Таварсаранăш планне тултарма чăрмантаракан салтăвсене туписа палăртрăмăр. Кун çулăсăн магазин заведующийсене, продавецсене пухса канашлу туса иртертĕмĕр. Унта магазинсенчи нумай сăмахлăсем çинчен тĕплĕн сӳтсе-явăрăмăр. Канашлура магазинсенче ĕçлекенсем хушшинче социалисăмла ăмăртăва пуçарса йăма кирли çуçăн курăнчĕ. Çак ĕçе епĕр организацилерĕмĕр те.

Магазинсенче ĕçлекенсем хушшинче социалисăмла ăмăртăва ĕçлессине пуçарни сутă-илӳ ĕçне лайăхлатма пулăшрĕ. Чăвашторăн Улатăрти отделенийĕ октябрĕн уйăхĕнче таварсаранăш планне 95,1 процент тултарчĕ. Ноябрĕрте тата лайăхрах ĕçленĕ, плана 110,1 процент туратарчĕ.

Епĕ Чăваштурăн Улатăрти отделенин çумĕнчи комсомол пуçламĕш организацине те пулăшрăм. Октябрь уйăхĕнчен комсомол организаци ĕçмен. Манăн магазинсемпе лавккасене ĕçлекен сойузра тăман самрăксемпе калаçусем иртермелле пулчĕ. Çакăн хыççăн самрăксем ПСС/ЛКС членне кĕме пуçларĕç.

Торг çумĕнчи комсомол пуçламĕш организацине 1928—1929 çулталăка комсомола тăракансем пур. Вĕсем Головканăн, Пăрачкин, Белорусăла йăлтăшсем. Епĕ вĕсене ПСК(б)П членĕн кандидатне кĕме хатĕрленме пулăштăм.

Лайăх ĕçлеме инструктăран хăйĕн идейăла-политикăла пĕлӳне, культурине хăпартлама. Епĕ 7 çул вĕренне, иртнĕ çулта кăçки Комурăран вĕренсе тухрăм. Анчах епĕ илемлĕ литературăпа нулас тĕлĕнше кайа йăлтă, илемлĕ литературăна вулани практикăлă ĕçре пулăшнине аланса илмен пулнă.

Кунта пĕр пысăк ыйту çинчен—елекçесене пазăрта тăра шыв çине кăларасси тата ответ тыттарасси çинчен калаçмалăр хăварчĕç. Елекçесем вĕсем пăрти ташшасенсем, вĕсен киреçĕр ĕçне пуçа тӳрĕ ĕçлекен коммуниссене партирен каларма. Елекçесене, карйерисене кирĕç кĕрешесси парторганизацисен ĕçенне пысăк выранта пулмала.

ПСК(б)П Улатăр райкомĕн инструкторĕсем хăйсен ĕç планĕсене тăвасçĕ, анчах та плансем час-час пуринăçа кĕмеççĕ, паллах, куннăн парти райкомĕ хай те ответлă.

Епĕ инструктăрта тăватă уйăх хушши ĕçлетĕп, анчах çак вăхăт хушшинче Обком инструкторĕне тĕл пулман-ха. Манăн ĕçри çитменлĕхсене никам та кăтартса паман.

Инструктăр ĕçĕ хисеплĕ ĕç, унăн партири тата партире мар большевикене Ленин—Сталин парти ĕçĕпе чĕрĕпен тăрăшса ĕçлекен туса вĕрентмелле.

*) Семенăвăн Серйайĕв йăлтăшсен статйисене вĕсем канашлура калăнине илсе çырнă.

Дисциплинă çук

ПСК(б)П Шăхасан райкомĕнче тата ПСС/ЛКС райкомĕнче ĕçлекенсем аппаратра ĕç дисциплинине сирĕплетесси çинчен сӳтсе-йăвса ĕç дисциплинине пăсакине хирĕç хыттăн кĕрешсе пыма пудĕç.

Ĕç дисциплинине пурнăçлă ытла ПСС/ЛКС райкомĕнче пăсаççĕ. Комсомол райкомĕн ĕçĕсене пăхакан Исайĕв, инчетлемели машинăпа ĕçлекен Михайлав, учет пайĕн заведуйăшшĕ Назарăв йăлтăшсем час-часах ĕçе вăхăтра ситмеççĕ. Вĕсем канмали кун киле кайсан, тепĕр кунне ĕçе 10—11 сехетре тин пыраççĕ. Вĕсем ĕçе вăхăтăн пăрахса кайаççĕ. Кăнтăрла çур сехет канас ыйтăнăнче, пĕр-ик сехет канасси ПСС/ЛКС райкомĕ работникĕсен йăлине кĕнĕ.

Ĕç вăхăнĕне те кирлĕ пек усă кӳрмаççĕ. Михайлав чылай кунсенче мĕн пурĕ те ик-виç сурăлста çеç пичетлет. ПСС/ЛКС райкомне ĕçе пыракан комсомолĕçсем, самрăксем ахалех, ĕç тăвайăмасăрах тухса кайăни те пулаť хăш чухне.

Ответлă работниксем йăлсене командировкăна кайсан, ПСС/ЛКС райкомĕ пушă лараť. Çака ĕнтĕ руководителсем ĕç дисциплининне çирĕплетесси çине кирлĕ пек савăрăнса пăхманнинчен килет.

В. Соколов.

* * *

Декабрĕрĕн 28-мĕшĕнче Пединститутăн Музыка училищинче вĕренекен студентсемпе преподавателсем чăваш поэчĕ К. В. Ивановăн „Нарспи" поэми—30 çул çулталăк хăтпа вечĕр туса иртерчĕç.

Вечĕрта К. В. Ивановăн пурнăçĕпе творчĕстăн çинчен Пединститутăн вĕренекен студенчĕ Н. Демушкин йăлтăк доклад туса пачĕ.

Музыка училищинчĕнче вĕренекенсем „Нарспи" операн сăмахĕсене вырăса пачĕç. Ана радиопа транслацилерĕç.

А. Игорăв.

Совет Белоруссийĕ 20 çул тултарни

20 çул кайарах, чăпăл Хĕрлĕ Çар Германи захватчикĕсене Совет çĕршывĕнчен хăваласа кăларса йăнă хыççăн, 1919 çулти йăнăварĕн 1-мĕшĕнче Белорус Советлă Социалисăмлă Республикăна туса хунă.

Белоруссин халăхĕ историре пуçласа хăйĕн государственăлăхне тăвăнчĕ, коммунисссен партийĕ йĕртсе пынине телейлĕ, савăнăçлă пурнăç тума тытăнчĕ. Мĕн чухлĕ хĕн-хур, мĕн чухлĕ терт курса тӳсмен пулĕ Белоруссин халăхĕ патша режимĕн тĕттĕм те тискер саманинче, империалисăм вăрçине нимĕçсен окупацийĕ вăхăтĕнче!

Революцуççинчен вăхăтра Белоруссин ĕç хресченĕсене çĕр сахал пушши пăртăтаса тăнă, поменчиксемпе кулаксен пысăрăк асап кĕнĕ. Пĕтĕм çĕршывăнчен çурри ытла поменчиксемпе пур таврашĕсен алăнче тăнă. Чухăнсен пурнăçĕ ытла та йăвăр пулнă, вĕсен нихăçан та хăйĕн çăкăр çитни пулман, кăмпа тата тĕрлĕрен сурроратсем çисе пурăннă.

Патша правительстви Белоруссин рабочисемпе хресченсен кӳдтури тата политикăлă хастарлăхĕ ӳссе пынăранах хăрăнипе, халăха пур майсемпе те тĕттĕмре тытма тăрăшнă, чиркӳсемпе костелсене пулăшнă, тĕн сĕрĕнпе вăйлатса пынă, нацинсем хушшинче хирĕçĕсем кăларса йăнă. Белоруссем, йĕврейсем, латышсем тата ытти нацинсем те икĕ хутлă пуçмăр тӳсе пурăннă: социалăмăй тата националăмăй пуçмăр.

Октябрĕрти Социалисăмлă Аслă революци Белоруссин халăхне ĕмĕрхи чураллăхран çăлăнăç кӳчĕ, капиталисăм сăнчăрĕсене татса пăхарĕç. Анчах та Белоруссин ĕççынниссен часах (1918 çулта) Германи оккупацине, ун хыççăн (1919—1920 çулсенче) Полъша оккупацине тӳссе иртерме тиврĕ.

Захватчиксем Белорус халăхне çаратнă, хресченсен йăлашки ĕнисене илсе кайнă, йăлашки çăкăр таткине тыртса илнĕ. Оккупантсем Белоруссин вăрманĕсене, халăха çаратса илнĕ тырăсене, *пырăкесене пойăсĕ пойăсĕне хăйсен çĕр* шывне тыртăрса кайнă. Мирлĕ пурăнакан халăхăн килĕсене вут тĕртсе çулташă, йĕврейсене хирĕç погромсем тунă. Çакăн пек тискер те иртĕнчĕн ĕçсене хирĕç тăракансене интервентсем пере-пере вĕлерĕç.

Оккупантсем мăшкăл тунине, тискерленине хирĕç Белоруссин халăхĕ хăйăр кĕрешӳ пусласа йăнă. Коммунисссен партийĕ йĕртсе пынине пур çĕрте те партизансен отрăвăчĕсем организацилене, вĕсем оккупантсене хирĕç пăттăрăн çапăçнă.

Ленинла-сталинла пăпи политикине пăрăмалăмăçăр тĕрĕс тытса пыракăн, аслă пырăс халăхĕ тăванла пулăшнине, Белоруссин халăхĕ социалисăм строительствин пур участкисенче те питĕ пысăк çитенĕçсем тупă. Çак çитенĕçсене Белоруссин республикăнче ĕçлекен пырăсен выранăсенче кĕрсе ларнă фашисăм агенчĕсене — троцикслă-бухăринла шпионсемне национал-фашиссене хирĕç хăйăрăн кĕрешинче тунă. Вĕсем, халăхăн ирсĕр ташшанăсем, Белоруссине советлă республикăсен тăванла кидьпшенчен уйăрса илессипе пăнă.

Ленинла-сталинла пăпи политикине пăрăмалăмăçăр тĕрĕс тытса пыракăн, аслă пырăс халăхĕ тăванла пулăшнине, Белоруссин халăхĕ социалисăм строительствин пур участкисенче те питĕ пысăк çитенĕçсем тупă. Çак çитенĕçсене Белоруссин республикăнче ĕçлекен пырăсен выранăсенче кĕрсе ларнă фашисăм агенчĕсене — троцикслă-бухăринла шпионсемне национал-фашиссене хирĕç хăйăрăн кĕрешинче тунă. Вĕсем, халăхăн ирсĕр ташшанăсем, Белоруссине советлă республикăсен тăванла кидьпшенчен уйăрса илессипе пăнă.

Ĕлĕкхи вăхăтра çурма-кудăр, промышленнăçла çĕршыв пулна Белоруссин халĕ индустриле-аграрла çĕршыв пулса тачĕ.

Большевиксен партийĕн тата Совет правительстви ирекене, ĕçсăмлисем пăттăрăн тăрăшса ĕçленине пăйла индустри туса хунă, вăл малта тăракан техникăна хĕçпăллаллăнă. Сталинла пилĕкçуллăхсен тапхăрĕнче Белоруссин республикăнче промышленнăçăн пĕтĕмпех çинĕ виçшăн отрăслисене туса хунă: хутмали, хими, торф, машинăсемпе станоксем тăвакан промышленнăçсем. Белоруссин халăхĕнче пĕтĕм Совет Союзăнче палла выран йышăнса тăракан предприятисем ӳссе çитĕнчĕç: Гомель халăхне йăлтăçлăх машинăсем савăвĕ, Витебск халăхне — пир-авăрла çимĕç промышленнăç предприятийĕсем, Бобруйскине—йăнăç комбиначе т. ыт. Совет Союзăнчи пумай савăтсенче халĕ Белоруссин республикăнчи предприятисенче туса кăларнă тимĕр касакан станоксемпе ĕçлеççĕ. Вăл станоксам питĕ лайăх ĕçлеççĕ, пысăк класлă.

Белоруссин республикăнчи колхозсем умĕнче хуçалăхпа политикă йĕнчен тĕреклесе пыма, пуйăн та культурлă пурнăç пытне пăма аслă çул уçалса выртать.

Пирĕн республикăра колхозсем 10 пине йăхăн, вĕсем республикăри хресчен хуçалăхĕсенчен 88 процентне йĕркелетсе тăраççĕ. Хресчен хуçалăхĕнчи пĕтĕм акакан çĕр лаптăкĕнчен 96,4 процентĕ колхозсенче. Социалисăма йăлхуçалăх ĕçне 215 МТС-пулăшса тăраççĕ. Колхоз ӳйхирĕсенче 8.140 трактăр, 1000 вăтлăрах комбайн, 4000 пине йăхăн автомашинсем тата ытти пумай йăлхуçалăх машинăсем ĕçлеççĕ.

Совет власĕ пулнăранпа Белоруссире шурăлăхсемпе усă курас ĕç пуçланчĕ. Революцуччинчи вăхăтра çакăн пек шурăлăхсем пĕтĕм Белоруссин территорийĕнчен таватăмĕш пайне йышăнса тăнă. Сталинла икĕ пилĕкçуллăх тапхăрĕнче йăлхуçалăх кӳдтурисем акса тума 94 пин гектар таран шурăлăхă выраннине типĕтнĕ. Шыв йăмали выраннине лайăхлатнипе, ĕлĕкхи вăхăтра пĕтĕмпех шыв айĕнче выртнă лапам выраннисем çинче халĕ тă тăса илегпĕр. Кун пек выраннисем 520 пин гектар шутлаççĕ.

Долгуненĕ йĕтĕн—Совет Белоруссин. мăттăн фончĕ. Çак пахаран та паха кӳдтурăна 1913 çулта пурĕ те 71,8 пин гектар кăна акнă, 1938 çулта вара 210 пин гектар акнă. Елĕкхи вăхăтра пĕчĕк хресченсен халĕ хуçалăхĕсенче начар çуртлă йĕтĕн акнă. 1938 çулта республикăри пур колхозсенче те селекци çуртлă вăрăхăсемпе акнă. Йăвăр, пĕтĕм вăй-халне илнĕ,халĕ колхозсенче ĕçсене машинăсемпе тăваççĕ.

Белоруссин йăлăх сахал мар социалисăма уйăхри стахановшăсемпе стахановшăсем пăхса ӳстерчĕ, вĕсем пысăк машинăсем çинче трактăрçисем, комбайнерсем пулса ĕçлеççĕ, вĕсем фермăсене, бригадăсене йĕртсе пыраççĕ, колхозсен, совхозсен т. ыт. руководительĕсем пулса ĕçлеççĕ.

Колхозсем политикă тата организацине хуçалăх ĕçĕсем йĕнчен-тĕреклеппине пĕрлех Совет Белоруссинне колхозниксен пуйăн, кӳдтурăлă пурнăçĕ хăпарат, ĕçкунĕшĕн патурăна та, укçан та тӳлесси ӳсе пырать.

Белоруссинчи социалисăмла йăлхуçалăхне малалла тата вăйлатарах çĕклентерсе пыма пысăк майсем пур.

Сталинла пилĕкçуллăхсен тапхăрĕнче пĕтĕм халăх хуçалăхĕ пысăкăш ӳснине пĕрлех, Белоруссин халăхĕн культури, науки, искусствин ӳссе çитĕнсе чечеклесе сарăлчĕç. Октябрĕрти Социалисăмлă Аслă революцци кашни ĕçсăмниннĕн творчĕстăвăна палăртна аслă çул ӳсса пачĕ.

Патша самани вăхăтĕнче пĕтĕм Белоруссин халăхĕнчен 75 процентĕ пачах хутла пĕлменнисен хисепĕ тата та пысăкрах пулнă—90 процент. Белоруссин халăхĕн тăван чĕлхине вĕрентекен шкулсем пулман. Белоруссин чĕлхине вĕрентме тăрăшакан учителсене хĕсĕрленĕ, выртăтан кăларнă. Халăх вăтăрах шкул çулне çитнĕ анасем пурте — хуласенче те, йалсенче те — вĕренеççĕ. Шкулсенче Белоруссин тата вырăс чĕлхине вĕрентеççĕ.

Революцуччинчи вăхăтра Белоруссире аслă шкул пурĕ те пĕрре кăна пулнă, халĕ вĕсем 23. Çак йăлашки 4 çул хушшине кăна аслă шкулсенчен 2.806 специалис-инженерсем, врачсем, педагогсем, йăрисем т. ыт. вĕрентсе кăларнă. Совет интеллигенцийĕн речĕсем Белоруссин рабочисемпе хресченсем хушшинчен тухнă çынсем шучĕпе çултан çул хутшăнса пыраççĕ. 1928 çулти декабрĕр уйăхĕнче Белоруссире Наукăсен Академийĕ организациленĕ, унта халĕ 306 научнăй работник ĕçлет.

Белоруссире драматăлăскă театрсем 14, театр студийĕсем 2, государственнăй филармони, консерватори ĕçлеççĕ, Минск хулинче тата операпа балетăн пысăк театрне тата пĕтĕрне. Белоруссин художествă пособисенче сĕрĕшĕ кӳлеççĕ, районсенче культура çуртĕсем 88 тата пулăн çуртĕсемпе колхоз клубĕсем 1.427.

Революцăн хыççăнхи çулсенче Белоруссăн культурине халăх пултарулăхĕ питех те вăйланса çитрĕ. Белоруссин халăхне хăйĕн пултарулăхĕсене, таланчĕсене кăтартма пур майсемпе те туса панă.

Белоруссăн халăхĕ хăйĕн республикĕ пуçланăн 20 çул тултарнă-ăшăн тĕлĕнтунă çитĕнçĕсене вĕсене пурне те Ленин—Сталин партийĕ йĕртсе пынине, хăйсен ашшĕ, тусĕ, учителĕ Сталин йăлтăш йĕртсе пынине, вăл кулленех кăмăл пулăшса тăнине тунă.

Большевиксен геройла коммунисла партийĕ тата пĕтĕм тĕнчери ĕççынниссен сулпуçĕ—Сталин йăлтăш халăхалантăрăн Белоруссин халăхĕ творчествăлăл ĕçе пысăк хавасăлăха тытăнă, социалисăмăн ăмăртăвăн аслă хумне хутшăнă. Халăх хуçалăхĕпе кӳдтурăн пур отрăслисенче те кашни кун çĕнĕ, стахановăла чапăл рекордсем, ĕç тухăçлăхĕн пысăк та çĕнĕ çĕнтерĕвĕсем кӳрет.

Совет Белоруссийĕ—хăватлă Советлă Социалисăмлă Республикăсен Союзăн пĕр пайĕ — унăн хĕвеланăç чиккинчи малта тăракаш форпосчĕ пулса тăрать.

Халăх тăшманĕсем—троцикслă-бухăринла диверсантсем, Белоруссин национал-фашиссем Белоруссин республикăнчен Германи фашисăмĕн колонийĕн туса хума ăмăтланнă. Вĕсем Советлă Социалисăмлă Белоруссине пулас вăрçăсен хирĕ, ирĕк те телейлă Белоруссин халăхне—фашисăм чуриссем туса хурасшăн пулнă.

НКВД органĕсем тăшмансен çĕлен йăвисене тăпăлтарса кăларчĕç, халĕ те тăпăлтарса пыраççĕ. Белоруссин ĕçсăмниссем Совет стройне, социалисăм çĕнтерĕвĕсене, халăхсен аслă тусăлăхне кӳпăрçине сыхланă пек сыхлаççĕ. Хамăрăн политикăлă сыхлăхăна тата вăйлатар, халăхăн пытанса йăнă тăшманĕсене пĕтĕмпех тăпăлтарса кăларса пĕтерер!

Ордĕнлă Совет Белоруссăн ĕçсăмниссем хăйсен ирăнăх кунĕшĕн шанчăклă. Вĕсем хăйсем кĕрешсе илнисене, хăйсен çĕнтерĕвĕсене никам та туртса илме пултарайрас çуккине лайăх пĕлсе тăраççĕ. Вĕсем хăйсене пуйăн пурнăç çулĕ çинчен никам та пăрса йăма пултарас çуккине шанса тăраççĕ, мĕншĕн тесен вĕсене çак çулпа революцин аслă стратегĕ—аслă Сталин йĕртсе пырать.

Н. Кисельов.
БССР Халăх Комиссарĕсен Советĕн председателĕ.

ПСК(б)П Ростовскиĕ райкомĕн партканăнотĕнче (Мускав) ПСК(б)П историйĕн вĕренĕвĕпе пулăшнă тăтăшах лекцисемпе индивидуальлă консультацисем туса ирттерĕçĕ.

ÜКЕРЧĔК СИНЧĔ (сыхтăмран сăлахăлать): Мускаври Л. М. Каганович ячĕпе тăракан Йăхăçалăх коммунăпа шкул преподавателĕ М. Минутин йăлтах А. Шуралăпа Е. Островскаяпа йăлтăшсене консультацисем парать.

А. Грибовский фото ӳкерчĕкĕ (Бюро-клише ТАСС).

Çитес çулхи вăйлă тырпулшăн кĕрешӳ пуçланчĕ

Уйкас Йăвашри (Вăрнар районĕ) Калинин ячĕпе тăракан колхоз, кăçал ҫинталăк уйăр пулчĕ пулсан та, кашни гектартан вăтам шутпа 15 центнер тĕштырă туса илчĕ.

Вăйлă тырпул туса илес тĕллевпе бригадăсем ăмăртса ĕçлереç. Тăвата бригадăран иккĕмĕшне (бригадирĕ Казаков) тăваттăмĕш бригада (бригадирĕ Иванов) малти вырăна тухрĕç. Ку бригадăсем кашни гектартан вăтам шутпа 16 центнер, уйăрăм гектарсенчен 33 центнер таран тĕштырă туса илчĕç.

Казаков йăлтăш бригади агротехникă кăтартăвĕсене вăхăтра пурнăçласа пынине вăтам шутпа гектартан 16 центнер, уйăрăм участкăсенчен: 12 гектар ҫинче—кашни гектартан ырăш 189 пат, вăрлăх участкинче (6 гектар ҫинче) гектартан 200 пăт тырă туса илнĕ.

— Халĕ ĕнтĕ манăн опыт пур, тет Казаков бригадир. Ку опытсемпе вăл мăлала та лайăх уса курма тăрăшать. Çитес çул кашни гектартан 120 пăт тырă туса илесссишĕн виҫҫĕмĕш бригадăна ăмăртса ĕçлет.

Колхоз кăçал кашни ĕçкунĕ пуçне 3 килограм тĕштырă тата 25 пус укҫа валеçет. Колхоз ĕçĕнче тăрăшса ĕçленĕ колхозниксем тырă нумай илеççĕ. Акă, Тимофейĕн Сергей 174 пăт тырă, 250 тенкĕ йăхăн укҫа тата выльăх-чĕрлĕх апачĕ çителĕклĕ нăлет. Кун пек тырă тата укҫа нумай илекен колхозник ҫемйисем колхозăра вунтăран шутланаççĕ.

Колхозниксем кăçал вăйлă тырпул туса илнине лăплансах лармаççĕ, çитес çулхи вăйлă тырпулшăн кĕрешĕве пуçарса янă та. Пайăнхи куна йăлхуçалăх машинăсене йăсаса лартнă, кашни бригадăра парса вăрлăхне вăйăа пĕрчĕн-пĕрчĕн суйлаççĕ. Кайăк-кĕшĕк тислĕкĕ, кĕл тата фекали пухаççĕ. 1939 çулта колхоз кашни гектартан 100 пăт тырă туса илессишĕн кĕрешет.

Н. Козлов.

Йалхуçалăх çулĕ йăнăçлăн вĕçленет

Йăнтăпăри (Елĕк р.) «Смычка» колхозăн йăлхуçалăх ĕçĕсемпе работи йăлăнах малти ретре пынă. Кĕçал та «Смычка» колхозĕ йăлхуçалăх çулне йăвăçлăн вĕçлесе, çĕнĕ çула пысăк ситĕнҫĕсемпе кĕтсе илет. Колхоз кăçал вăрлăх мар тырпул туса илчĕ. Стахановецколхозниксем пысăк тупăш илеççĕ. Акă, Лăвдышев ҫемйи 174 пат ҫăтăла тĕштырă тата 780 тенкĕ укҫаг илет.

П. Лăвдышев хăй 1931 çултанпа пиҫмоволец пулса ĕçлет. Вăл тăрăшса ĕçленипе 358 хуçалăх 454 экземпăр тĕрĕрен хаçат-журнал çырăнса илет. Çавăнпа йăна кăçал хаçат-журналсем сарас ĕçре тарăшса ĕçленĕшĕн велосипед парса премилеме. Лăвдышев ҫемйи кăçал ĕне туйăнчĕ, çĕнĕрен çуртсем лартрĕ.

«Смычка» колхоз çĕнĕ çула государствă умĕнчи пур обязательствасене те тултарнине тата çитес çулхи вăйлă тырпулшăн кĕрешӳ пуçарса йăнăне кĕтсе илет. Колхоз техникăпа куҫтурăсене государствăна ытлашшипех панăшан йăнăçлă ĕçлесе пынăшăн.

К.

Халăх переписçĕ умĕн

ШĂНКĂРТАМ. Районăра Пĕтĕм Союзри халăх переписçĕ ҫинчен ăнлантарасси тата ăна иртерме хатĕрленесси сарăлса пырать. Переписç иртермели ĕçкесем ҫинчен ăнлантарса пама 87 кружок организацилене. Кружоксене учительсем тата йăлти активлă ҫамрăксем йĕртсе пыраççĕ. Уйрăмăнах иккĕмĕш Шăнкăртам йăлсоветĕнче ăнлантарулă ĕç лайăх пырать. Кунта халĕ 19 кружок ĕçлеççĕ. Переписç иртерекен кадрсене хатĕрлесе ситерĕ, счетчиксемпе инструктăр-контроҫорсене 53 ҫын вĕрентсе каларăç.

Кужникăв.

ЙĔПРЕÇ. „Красный Восток" колхозăн комсомолĕнсем агитацин ĕçĕнче тĕрлĕ майсемпе те усă кураççĕ. Переписçе хатĕрленнĕ май докладсемпе калаçусем ирттерĕç ике хуг спектакль тата виçĕ хут вечĕр турĕç.

Комсомол организацийĕ сумĕнче вунă кунта пĕр номĕр стена хаçачĕ тухса тăрать. Бригадăсенче тухакан стена хаçачĕсенче те переписçе хатĕрленесси мĕнле пыни ҫинчен сырса тараççĕ. Вулав сурчĕ сумĕнче переписç кĕтесĕ организацилене.

Комсомолец агитатăрсене уйрăм килсем сумне ҫирĕплетнĕ. Вĕсем хăйсем сумне ҫирĕплетнĕ килсенче переписç ҫинчен ăнлантарса параççĕ.

С. Желудкин.

ШĂХАСАН. Пирĕн умра халăх переписне лайăх хатĕрленсе болъшевикла иртерес задачă тăрать. Çакна пурнăçа кĕртес тĕллевпе хĕрӳлĕн ĕçлеме тытăнтăмăр. Колхозниксемпе йединоличниксене переписç ҫинчен ăнлантарса паратпăр. Шуркасси йăлсоветне кĕрекен пилĕк колхоз, икĕ шкул тата вулав сурчĕ сумĕнче переписç кĕтесĕсем организацилерĕмĕр. Йăл ҫынсемпе переписç кĕтесĕсене халăх переписне мĕншĕн иртерянне тата унăн задачисем ҫинчен пĕлме пыраççĕ. Кусемсĕр пуçне переписç ыйтăвĕне справкăсем паракан сĕтел пур.

Кон. Иеремейĕв.

Укҫа-тенкĕ пухассине манăҫа хăварнă

Кивĕ Шăмăршă йăлсоветĕ (Шăмăршă р.) государствăна умĕнчи обязательствăсене: тĕштырă, аш-какай, сĕт-çу тăрăтассине пĕтĕмпех тултарнă, çăм тăратас планна 93,5 процент, сĕрулми—86 процент тултарнă.

Çав вăхăтрах йăлсоветĕ укҫа-тенкĕ пухас ĕçре питех те кайа йăлса пырать. 4-мĕш кварталăн финанс планне декабĕрĕн 20-мĕш тĕлне 54,4 процент ҫеç тултарнă. Вăл шутран займ укҫине 10 процент кăна пухнă.

Çакă вăл йăлсоветĕ ку ĕçрен пĕтĕмĕшех пăрăнса кайнинчен, йăлсовет ҫумĕнчи финанс секцийĕ ĕçлеменнинчен килет. Секци членĕсем хут ҫинче анчах шутланса тăраççĕ. Государствăна умĕнчи обязательствăсене тата финанс планне тултарас ĕç тавра массăлă-политикăлă ăнлантару ĕçне начар организацилеймĕн.

Йăлсоветĕн хăйпĕр членĕсемпе комсомолĕсем государствăна умĕнчи обязательствăсене тата финанс планне тултарассишĕн тăрăшса ĕçлес пăхăнне, ку ĕçре хăйсем чăрмантарса пырраççĕ. Комсомолĕн Лукийанăв Василий укҫа-тенкĕ пăрмăсенчен пĕр тӳлевне те тултарман. Йăлсовет членĕ Балганăв Петр та государствăна умĕнчи пăрăмсене пĕрне те тӳлемен. Кун пек тĕслĕхсем тата нумай тупма пулать.

Парти Чăваш Обкомĕн И-ш пленумĕн постановленинче: «Йăлсоветĕсене йăлхуçалăх продуктисен натурăлă постăкăсен стĕпшăрĕ, сĕрулми, аш-какай, сĕт-çу тата çăм) сниксисене тăвас, обязательствăсене ситерес пăхăнтан тата вăл постăкăсене пыраса илес ĕçрен, налог тӳлевĕсене шутласа хурас ĕçрен хăтарни,—кашни колхоз, колхозниксем йединоличник государствăна умĕнчи хăйсен обязательствăсене пăлăртса хунă срукценче тултармала тăвассишĕн йăлсоветсем ответлă пулса тăрассине имĕш чухлĕ те чакармасть»,—тесе каланă. Анчах та йăлсоветĕнче ĕçлекенсем ку постановленине пурнăçа кӳртмеççĕ-ха.

Массăлă-йăнăнтарулă ĕçе анлăн сарса, государствăна умĕнчи обязательствăсене пĕтĕмпех пурнăçлассишĕн тăрăшмала.

М. Иванов.

Таварçавăрнăш планне тултарнă

ИЕТĔРНЕ. Иртнĕ сулсенче Пăлтай йăлповĕн Пăлтайри лавкка уйăрăм нихăçан та таварçавăрнăш планне тултарман. Кăçал пооданви пуласа ĕçлеме Светлов йăлтăваш лартсан ĕç ҫĕнелчĕ. Кашни кварталтах таварçавăрнăш планне тултарса пыма пуçларĕ. Лавкка виçсĕмĕш кварталти таварçавăрнăш планне 150 процент, тăваттăмĕш кварталăн планне 180 процент тултарчĕ.

И. Г. Чиндыкăв.

СĔНТĔРВĂРРИ. Кăçал Шуршăлти йăлпо куллен кирлĕ таварсене вăхăтра илсе килсе сутнине пысăк ситĕнӳ туре. Йăлпо декабĕрĕн 15-мĕшне çулталăкри таварçавăрнăш планне 120 процент тултарчĕ. Таварçавăрнăш планне тултарса ĕçре социалисăмла ăмăртса ĕçленине Шуршăл, Шемшер, Иртăнкасси, Улпер йăлесенчи лавкка уйрăмĕсем мăла тухрĕç.

П. Комиссарăв.

Государствăна тырă сутаççĕ

МĂН СĔНТĔР (Тутаркас р.). Сăрмаскассинчи „Заря" колхоз государствăна 90 центнер тырă сутрĕ. Куншăн колхоз Йăвăнри йăлпо урăлă автомашăн пайĕсем илме договăр турĕ.

Н. П. Семенов.

ЕЛĔК. Мăн Тукташ йăлĕнчи Максим Горький ячĕпе тăракан колхоз государствăна 174 центнер тырă сутрĕ. Тырă сутнă укҫана колхоз жнейкă илме йышăнать.

И. Тарасăв.

Мусачăв хулинчи Учительсен сурчĕнче.

ÜКЕРЧĔК СИНЧĔ: 455-мĕш шкул директорĕ О. П. Кремлева тата 468-мĕш шкул директорĕ К. В. Хрипченко ПСК(б) П историне вĕренмелли материалсем витрини патĕнче. Л. Великжанни фотоӳкерчĕкĕ (Бюро-клише ТАСС).

Осоавиахим райсовечĕ ҫителĕклĕ ĕçлемест

Пирĕн çĕршыври ĕççыннисем тăван çĕршывна пĕтĕм чĕререн йурăтаççĕ. Çавăнпа та кашни ĕççыни оборонăн ĕçне вĕренесшĕн. Осоавиахим организацийĕнче „Ворошиловский стрелок", ПВХО, ГТО, ГСО значокĕсене илме нормăсем парассишĕн. Анчах та ĕççыннисем ыйтнине пирĕн республикăри Осоавиахимăн хăшпĕр райсовечĕсем пĕрре пĕр пурнăçлаймаççĕ. Самахран, Осоавиахимăн Шăмăршă райсовечĕ ку тарана ҫитсе те йăлсенче оборонăн ĕçне вĕреннессине ҫителĕклĕн пуçарса йăман. Осоавиахим организацийĕсем хăйсен тивĕçлĕ ĕçĕсене туса пыраймаççĕ, чылайăшĕ хут ҫинче кăна шутланса тăраççĕ.

Осоавиахимăн йăлсенчи тата район центрĕнчи чылай организацийĕсем ПВХО нормисене пама райсовет ҫумĕнче газоокуриванă валăн уйрăм камерă тума ыйтрĕç. Ана райсовет халĕ те тума шутламаст.

Районра газоокуривани валăн уйрăм камерă сукнине ПВХО значокĕн ыттн нормисене пана сынсем значокĕсем илеймесĕр тăраççĕ.

Кив Чукалри туллимар вăтам шкулта вĕренекенсем иртнĕ султах ПВХО значокĕн пур нормисене те пана, анчах халĕ те значоксем илеймен.

Осоавиахимăн районри совечĕ Осоавиахим организацисенче оборона значокĕн нормисене мĕнле паниссине тĕрĕслесе тăмаст. Çакна пула иртнĕ çул Шамкайри Осоавиахим членĕсем нормăсене кружока йĕртсе пыракан йышăннине ҫапкамерă витĕр тухмасăрах ПВХО значокĕсем илнĕ.

„Ворошиловский стрелок" значок нормисене пама Осоавиахим райсовечĕ йăлсенчи организацисенне патроницем ҫителĕклĕ тупса параймаст. Норма паниссене те значоксене илсе килсе памаççĕ.

Çакнашкалах районра ГТО, ГСО значок нормисене парас ĕç те ҫителĕксĕр.

Осоавиахимăн районри совечĕн председателĕ Козлов йăлтăш Осоавиахим ĕçне йĕркелес тĕллевпе ĕçлемест.

Й. М. Макçимăв.

Осоавиахим ĕçне ҫирĕплететпĕр

Урнарти (Вăрнар р.) Осоавиахим организацийĕнче ку тарăнччен хăйĕн ĕçне тивĕçлипе туса пыраймăн. Оборонă ĕçне вĕренесси ҫителĕксĕр пулнă. Халĕ йăлта тăватă ҫамрăк Хĕрлĕ Çартан тавăрăнчĕç. Вĕсем Осоавиахим организацийĕнче вăйлатас тĕллевпе ҫинче тăрса ĕçлеме пуçларĕç.

Декабĕрĕн 5-мĕшĕнче йăл халăхăн пухăвĕнче Хĕрлĕ Çăран патăрла ĕçĕсемпе Осоавиахим ҫинчен доклад туса парсан, Осоавиахим членне ҫĕнĕрен 10 колхозник кĕчĕç. Осоавиахим членĕсен йышĕ 44 ҫынна ҫитрĕ.

Осоавиахим организацийĕнче 5 ҫын ПВХО, 6 ҫын „Ворошиловский стрелок", 7 ҫын ГТО значокĕсем илчĕç. Халĕ татах йăлта 43 ҫын оборонăн значокĕсем илме хатĕрленеççĕ.

В. Алендейĕв.

Противогазсем туйанчĕç

Осоавиахимăн Хатĕрлев Халăх Комиссариачĕн Тутаркас районĕнчи уполномоченнийĕ сумĕнчи пуçламăш организацийĕнче лайăх ĕçлеме пуçларĕ. Осоавиахим члечĕсем оборонă ĕçне йăрăтса вĕреннеççĕ. Çак кунсенче организацире 17 ҫын ПВХО значокĕн нормисене пачĕç. Нумайăшĕ хăйсене валăн противогазсем туйанчĕç Осоавиахим членĕсем противогазсем тăхăнса 10 километрлă поход туса иртерчĕç.

И. Фролов.

Усĕм турĕ

1932 çулта Йĕрмошкинăри йăлпо (Вăрнар р.) виçĕ лавкка пулнă. Вăл вăхăтра йăлпо лавккисем çулталăкне те хĕрĕх пин тенкĕлĕх çеç таварсутнă. Таварсене лавсемпе турттарнă, автомашăнпа пулман.

Халĕ йăлпон пурĕ ҫичĕ лавкка. Канцеляринче телефон пур. Йăлпо пекарньă уснă, автомашăнпа туйаннă. Йăлпо ĕççыннисене кирлĕ таварсене вăхăтра илсе килме тăрăшат. Декабĕрĕн малтанхи кунĕсенчен тĕлĕкĕ йăлпо 720 пин тенкĕлĕх таварсутса çулталăкри таварçавăрнăш планне 112 процент тултарчĕ.

Ахваниç.

Танксемпе авиаци кучухнехи вăрçăра

Суран çар,—ку ĕнтĕ тата тепĕр хут Испанине Китайри вăрçăсен опычĕ тăрах куранат, — кучухнехи вăрçăра та тĕп, ĕçе тата паракан вăй пулса йулат. Çакăнпа пĕрлех, артиллери, танксем, авиаци пек хăватлă техникăлă вăрçă хатĕрĕсем ытларах та ытларах пысăк вырăн йышăнса пыраççĕ.

Çапах та, вăл йышши, йе ку йышши вăрçă хатĕрĕсем темĕн пек вăйлă пулсан та, вĕсĕн, хăйсене уйрăм иксем, хăйсар йĕнĕсем те пур. Артиллери мĕн пек вăйлăн çĕмĕрсе тăкма пултарасси пурнишĕн те палла. Вăл инçетрен тăшманăн çурран çарне, артиллерине, танксене çемĕрет. Анчах та, çак вăйлă артиллерийĕх, унăн позици çине флангран йĕ тылран тăшман танкĕсем пырса тухăс мĕн пулсан, нимĕн тăвайми вăй пулса йулат. Танк пырса тухсан вара хăйĕн пулемечĕсенчен артиллерисене вĕлерсе пĕтерет, тупăсене хăй айне туса çемĕрет.

Кучухнехи танксем те, хăйсен чĕрĕнче, артиллери патне сывăх дистанцине пырса ҫитичĕн, артиллеристсем пысăк сийĕн курраççĕ. Танксемшĕн танксене хирĕç хăвăрт перекен, пысăках мар, анчах çавăрăнăçлă тупăсем уйрăмăнах харуш. Вĕсем тăшмана курăнмала маг тăраççĕ, пытанма пултараççĕ, ҫук позицисем çине тухаççĕ, хăй чухне тата кĕтмен çĕртен пырса çĕмĕрме пултараççĕ.

Танксем, вĕсем çинче тупăсем пур пулсан та, танка хирĕç перекен тупăсенчен йăланах начар условисенче пуласçĕ. Çавăнпа та вĕсем, час-часах, ҫăпăçура хăйсем тĕлĕн анчах пулсан, пĕр пек мар условисенче пулаççĕ. Çапла ĕнтĕ, танксем хăйсем умне лартнă тĕллев тытне ҫитме пултарас тесен, тăшман артиллерине вăйсăратас пулат, унăн танксене пыма чарса тăракан вăйне хавшатас пулат. Çак задача вăрçăра артиллерине авиаци татса параççĕ.

Танксемшĕн тăшман авиацийĕ те пысăк хăрушлăх пулат. Танксен çапăçура ăуксене хупмала пулин, моторсем хытăнăн кĕрлени, тăшмансем те, хамăрăннисем те пăшалсенчен, тупăсенчен пенине йĕри тавра хĕрлеçе тăнă, çак самолетсем пурте вĕсем танкиссене тăшман самолетсĕмĕ атакă тума пынине вăхăтра сисме май памаççĕ, сиссен те питĕ кайа йăлса сисмеле пулаç.

Халăхи вăхăтра самолетсем пĕчĕн пыракан танксене питĕ сăртен тата тĕл тивретсе пĕтерме пултараççĕ. Танксем пĕрин-хыççăн тепри колоннăсемпе пына чухнехи ҫинчен калама та кирлĕ мар, кун пек чухне вĕсене сывăлтăран часах çĕмĕрсе тăкаççĕ. Самолетсем танксем ҫине бомбăсем пăрахаççĕ, бомбăсем çурăлнине гусеницăсене татаççĕ, ҫапла вара машинă малала каймăйми пулат. Вырăнтан танпанăмăн танк вăй тăшман артиллерийĕшĕн йе самолет ҫинчи тупăсемшĕн алçеми кăна пулса тăрат.

Çакăнтан вырăнат ӳнтĕ, ҫапăçурăн техничĕски средстваисемпе ҫапăçура хăйне уйрăмăн мар, пурнине те пĕрле усă курмала, пĕр йышши хĕçпăшалăн вăйсăр йĕнĕ вырăнне тепĕр йышши хĕçпăшалăн вăйлă йĕнĕне витĕнтерес пымала. Тăшмана пĕтерес тĕллĕше пĕр тĕллев патне çăкăн пек пур йышши хĕçпăшалăсемне пурнине те пĕр вăхăтра тата вĕсен ĕçĕсене пĕрпĕрнине килĕшӳлĕн туса пынине—хĕçпăшалсен взаимодействийĕ, тесçĕ. Кучухнехи пĕтĕм çар ҫапăçăвĕшĕн шăпах та çакăн пек взаимодействи пулни кирлĕ.

* * *

Ҫапăçăва танксемпе пĕр вăхăтра тухакан авиаци задачĕ мĕнле-ха? Пĕр танксен хăшпĕр вăйсăр йĕнĕсене пĕлетпĕр пулсан, çак задачсем мĕнле пулассине чухласа илме те йăвăрах мар.

Авиации задачи, чи малтан, танксем çапăçу уйăхне пынă чухне те, çапăçу вăхăтĕнче те, вĕсене тăшман сывлăпăран пырса атакă тума парас марри пулат. Çак ĕçе истребитĕлсен авиацийĕ тăват. Истребитĕлсем танксем иртсе пыракан вырăнсенче ĕçе танксем çапăçакан вырăнсенче сывлăпăра дежурта тăраççĕ, тăшман самолетĕсене танксем ҫине тапăнма пыма памаççĕ, вĕсене хирĕç атакă тăваççĕ.

Истребитĕлсем вăхăтра атакă тума пултарнăçĕр тесен, вĕсен пĕр вăхăтрах темиçе высота тĕлĕнче дежурта тăмала, çакăн пек тусан анчах тăшман самолетĕсене, вĕсем килсе тухма пултаракан высотасем патĕнче йăрса тытма пултараççĕ. Купсăр пуçне тата истребитĕлсене тăшман самолетĕсем сывхараса кинни ҫинчен сигналăпăр полотнищăсемне, йе дымовой завесăпа, йе радио тăрăх систереççĕ.

Танксене хӳтĕлеме, пăлăах, истребитĕлсем нумай кирлĕ, анчах кунта истребитĕлсем нумай кирлĕ пулни унĕнче те чăрăнса тăма йăрамаст, мĕншĕн тесен, тăшман, хăйне хирĕç танксем атакăна тухнă хăрушлăха курсан, танксен атакине чи малтан сыхлăпăран контратака тунипе пĕтерес çăртта тăрашат.

Танксене вăрçа хирĕ пытне пымали çуа ҫинче сывлăпăран хӳтĕлесе тăрасси вĕсем ҫук çертен иртсе пынă, пысăкăн урăл кăсна, хĕсĕк вырăнсенче иртсе пынă чухне ҫеç кирлĕ. Кунта пĕр авиации кăна ситеелекле мар, ҫуа участкăсен патĕнче танксене зенитла артиллерине пулеметсем хӳтĕлеме тăйи те кирлĕ.

* * *

Ҫапăçăна танксемпе пĕрле тухакан авиации иккĕмĕш задачĕ вăл—разведкă пулат. Танк ҫинчен йĕри-тавра мĕн пулнине курма йăвăр пулни, ҫапăçура ориентировка илме кансĕр пулни—çакăн вĕсем авиации умне разведкă тĕлĕнне питех те кирлĕ, ответлă задач пăларса тăратаççĕ. Çакăн пек разведкă вăл—уйрăмăнах—танксем уйрăм группăсемпе ҫапăçна чухне, тăшман тылне кĕрсе кайиннĕ çурран çыртан уйăрăлнă чухне питех те кирлĕ пулат. Сывлăпăра разведкă ĕçне - наблюдени самолетсем печчеллерен тăваççĕ.

Самолетсемпе танксем хушшинче сыхăну тытса пырасси йăвăр та пысăк ĕç. Ку сыхăну пурнăçĕн мĕнле радио тăрăх пулат. Хăш чухне тата ракетăсемпе кĕске сигналсем параççĕ. Çавăн пекех самолетсем ҫинчен ытти майсемпе те (пикировкă, горкă, сунатсене суллантарасси т. ыт.) сигналсем параççĕ. Çакăнпа танксем группин командирĕнчен донесени илсе ана командирăн поста ҫитермо тата командирăн пост группă умне лартакан ҫĕнĕ задачăсем ҫинчен пĕлтерме пултарат.

Танксен группи тăшман вырăсса тăракан вырăна пырса кĕни—вăтам тăвакан вырăна тăшманăн пĕтĕм пулеметсемпе артиллери системине йĕркеренкăларма пултарат. Çакăн пек пулни вăл наблюдени самолетĕсене тăшман зенитный орудисенчен перес ӳкерес хăрушлăха вăйсарлатма тата наблюдени самолетĕсене çĕр ҫинчен ытла пит сӳтес мар (800—1.500 метр çӳлĕшĕне) пулма май парат. Ана пулсан та, наблюдени самолетĕсене сывлăпăран навăкăлă хӳтĕ пулни кирлĕ. Вĕсем танксен атакине хутлесе пыракан истребитĕлсен хӳттинче анчах ĕçлеме пултараççĕ.

* * *

Авиации виҫҫĕмĕш задачĕ, ку ĕнтĕ чи кирлĕ задач пулат пулмала, танксене çапăçура тӳрĕмĕнчех пулăпасси пулат.

Танксен тĕп тăшманĕ — артиллери, вăл, танксене хирĕç перекен тупăсемпе пĕрле перес, танксем атакă тăвассине чарса лартма пултарат. Хăш чухне тăшман артиллерине чарса лартма хамăр артиллери вăйлăрах ĕçлеме пуçлани те ҫителĕклĕ пулат. Кунта танксене пуçлаша авиаци тухат. Танксене хирĕç перекен орудисене час-часах ҫĕр ҫинчен пурнăç йăвăр пулат, çав вăхăтрах сывлăпăран курма ҫăмăлтарах. Танксем çапăçакан района хӳтĕлесе тăракан истребитĕлсем, цикировкă туса, танксене хирĕç перекен орудисене пулеметсенчен перессĕç. Çак ĕçе тума, йăтарласа чĕнес илнĕ штурмовиксем, хăй чухне тата наблюдени самолетĕсем хăйсем те пултараççĕ. Çакăн пек атакăн тĕллевĕ вăл танксене хирĕç перекен орудисене пĕтерес хурăсссинчен

(Йулашки 4-мĕш страницăра)

Мурманск облаçĕнчи „Индустрия" совхоз Хибинскри полăрти опытлă станци калăрнă чи лайăх суртăл çĕрулми лартса устерет. Çĕрулми вăйăм шутпа гектартан 12 тонна, ӳĕрăм участкăсенче гектартан—28—30 тонна тăран тухнă.

ÿкерĕк çинче: „Индустрия" совхоз работницы А. Киселева çĕрулми пуçтарса кĕртет.

Б. Чесноковăн фото-ӳкерчĕкĕ (Прессканше).

Испанири фронтсенче

(ТАСС Парижран пĕтернисем тăрăх)

Хĕвелтухăçри фронт

Испанин оборонă министерствин официаллă сводкинче пĕтернĕ тăрăх, декабрĕн 28-мĕшĕнче пăлхавçăсемне интервентсем Нижний Сегре сектăрĕнче хăйăр атакăсем турă. Республиканецсем çав атакăсене йăлтăк сирсе пăрахнă. Шутпа «кусевичие таплашгарсан, Италин çурăс çăвăссем самолетсемпе тăвăс-тăвăс мунăăăă мунăăăă. Ăслăпăă» канăçсем хăйсен позицийĕсем çывăхĕнче итальянецсен икĕ танкне çĕмĕрсе тăкнă. Çав районрах итальянецсен «Фиат» йышши самолетне персе антарнă.

Тремп сектăрĕнче калĕ те хăйăр çăпăсусем пыраççĕ. Пăлхавçăсемне интервентсем, темиçе хутчен атакăсем тунă хыççăн, 883 тата 1.100 высотăсене йышăннă. Республиканецсен çав высотăсем çинче контратакă тунă. Балагер сектăрĕнче пăлхавçăсен çăрĕсем ирхине ирех артиллеристсем пеме пуçланă. Пилек сехет хушши персе тăнă. Республиканецсен позицийĕсем çине вунă пин снарядпа ытла кăларса янă. Темиçе хутчен танксемпе атакă тунă. Анчах республикăпа çăрĕсем гранатăсемпе вĕсен атакисене сирсе пăрахнă, тăшманăн икĕ танкне арестăна тăкнă.

Çăкăн хыççăн тăшман кайала чакнă.

Республиканецсем тытăкăна илнисем шутĕнче Италин вирĕп салтакĕ пур. Куншăн пуçне, республиканецсем çăпăçу пулнă вырăнта Италин лейтенанчĕн Вальтер Бацелла кĕлеткине тупнă.

Республикăпа авиацинĕ фронтăн пур сектăрĕсенче те пăлхавçăсен позицийĕсемпе вĕсен пухăнса тăракан çăрĕсем çине пулеметсенчен пенĕ. Сывлăшпи çăпăçу вăхăтĕнче *Италин «Фиат» йышши пĕр самолĕтне тата Германи «Мессершмидт» йышши темĕр самолĕтне* персе антарнă. Республикăпа авиацинĕ декабрĕн 27-мĕшĕнче вĕçĕ самолĕт персе антарнă: «Дорнье-17» йышшине икĕ самолĕт тата «Гейнкель-3» йышшине пĕрре.

Центрти фронт

Декабрĕн 28-мĕшĕнче çĕрле республика çарĕсем Гвадалахара сектăрĕнче пăлхавçăсен атакине сирсе пăрахнă.

Ытти фронтсенче улшăнусем çук.

* * *

Декабрĕн 27-мĕшпе 28-мĕшĕ хушшинче интервентсен самолĕтĕсем Аҫҫакарсехос (Кордова провинци), Белăҫкасар (Аҫҫакарсехосран çурçĕр хĕвеланăç ĕнненле) çине, çавăн пекех тата Валенси, Барселона, Таррагона тата Каталони сыранĕсем хĕрринче ытти пунктсем çине те бомбăсем пăрахнă. Гражданла халăхсем хушшинче вилнисемпе амăнинсем пур.

Батăйскрн граждански доточкисем шкулĕнче хĕрачăмсен ескарнăйи пур.

ÿкерчĕк çинче: куçсăлтăк-отличницăсем Гульâ Йевтухова, Анфиса Пузей тата Оля Сапфирова.

Д. Чернов фотожурналĕпе (Хроникăпа ТАСС).

Китайри вăрçă

(Чунцинран, Шанхайран тата Лондонран ТАСС корреспонденчĕсем пĕтернĕ тăрăх).

Центр Китайра

Ухаҫĕрен кантăрарах Китай çарĕсем, çурçĕр ĕнненле наступлени туса пыракаскерсем, июччоу хулине ĕеритавра хупăрласа илнĕ. Йапони çарĕсен ытларахăшĕ Иючжоуран тухса çурçĕр ĕнненле кайса вырнаçнă. Йапония Синьйаани гарнизоне (Ханькоуран çурçĕререх) икĕ пин çын чухлĕ ӳстернĕ. Сюхэ пуҫланшывĕн çурçĕр сыранĕ патĕнче Йапони çарĕсене ӳстерсе пыраççĕ пулни те, Китай чăсĕсем шыв урлă каçса Йапони позицийĕсем çине татти-сыпписĕрех тапăнаççĕ.

Кантăр Китайра

Кантонран хĕвелтухăçнерех Китай çарĕсем операцисене ăнăçлăн туса пыраççĕ. Декабрĕн 22-мĕшĕнче çĕрле китайецен малти позицийĕсене вăрçакан отрăчĕсем, Цзенчене пырса кĕнĕ те, унта йапонецсемпе хире-хирĕç тытăçса çапăçма пуçланă. Çапăçура йапонецсен 200 çын пĕтнĕ. Тул çутăлса киле пуçласан Китай чăсĕсем хуларан айккалла тухса кайнă, вĕсен мĕнпурĕ те пилĕк çын вилнĕ тата 12 çын аманнă. Шитоулин патĕнче калама çук хайăр çапăçу пуласа иртнĕ. Кунта йапонецсен пысăк сухагусем пулнă, вĕсем çав пунктран хĕвеланăç ĕненеде кайăла чакнă. Китайецсем пĕр тупă тата вăрçă хатĕрĕсем тыртса илнĕ.

Декабрĕн 24-мĕшĕнче йапонецсем Вейчжоу утравĕ çинче (Пакхойран кантăрарах) десант антарнă. Йапонецсем Китайăн икĕрĕ джонкисене (киммисене) туртса илсе пĕтерсе тăкнă. Утрав патĕнче Йапонин сакăр карапĕ йăкăр йăрса ларнă.

Çурçĕр Китайра

Çурçĕр Китайри фронтра декабрĕн 26-мĕшĕнче Йапони отрăчĕ Хецзиньпа районĕнче (Шаньси провинцин кантăрхĕвеланăç панĕ) Китай позицийĕсем çине атакăланă. Çапăçу пĕр кун кунĕпех пынă. Каçалапа йапонецсем хăйсен маатанхи позицийĕсем патне куçнă. Çакăнпа пĕр вăхăтрах çав районрах Йапони отрăчĕ, Хуанхе йăхăнашшĕ çине тапăнма шутласа, китаецсен позицийĕсем çине атакăланă. Çапăçусем халĕ те пыраççĕ-ха.

* * *

Декабрĕн 28-мĕшĕнче Йапони самолĕтчĕсем Туйăумиҫ çине (Хецзиньрен çурçĕр-хĕвеланăçнерех, Шаньси провинцин кантăр-хĕвеланăç пайĕнче) бомбăсем пăрахнă. 25 бомба ытла пăрахнă тата хула вăрринчи урамсем çине пулеметсенчен пенĕ. Декабрĕн 27-мĕшĕнче Йапонин 18 самолĕтĕ Ӳчужоу çине (Гуанси провинци) 50 бомба пăрахнă. Бомбăсем пăрахнине хулара нумай сийенсем пулнă.

Венгрире ĕвреймсене хирĕç кăларакан саккун пройенчĕ

ПРАГĂ, декабрĕн 28-мĕш. Вĕçĕм кун Венгри правительстви ĕвреймсене хирĕç кăлармалли саккун пройектне сӳтсе-явма парламента тăратнă. Саккун пройектне вуласа панă чухне хыттăн шавласа кайнă, докладчик—йустици министрĕ Таснад Наги калани те илтĕнмен. Социал демократла депутатсем хыттăн йăнăранă, «гитлерла саккунсем кирлĕ мар» тесе кăшкăрнă. Демократлăх пичет фашисла листовкăсемне, Имредин саккун пройекчĕсене пур майпа та ырлакан листовкăсемпе тавлашнă кĕрсе кайнă. Изгреймсене хирĕç кăлармалли саккун пройектне пичетлесе кăларнă май Будапештра тата ытти хулăсенче хăйсене хăйсем вĕлерекенсен хисепĕ йышлăланнă. Ĕнер Будапештри университети профессăр Либерман, куç кăрĕсем тĕлĕпне ĕçлекен палăл специалист, çавăн пекех тата палăл адвокатсипсатĕл—Верховнăй суд палатин членĕ доктăр Домбовары хăйсене хăйсем вĕлернĕ.

(ТАСС).

Танксемпе авиаци кучухнехи вăрçăра

(Йулашки)

ытларах—вĕсене 3—5 минутлăха та пудни перейми тăвасси пулать. Танксем орудисем патне пырса çитсе вĕсене пĕтерме çакăн чухлĕ вăхăт та çителĕкленĕ.

Тăшманăн вăтам тата пысăк калибĕрлă артиллерийĕ тăракан позицийсем çине атакă тăвасси те çак тĕллевпех пулать. Бомбардировочнăй авиаци групписем артиллерине нумай вăхăтлăха стробран кăларассĕ, çапла вара танксене пысăк дистанцисенчен пыма май парассĕ.

Тăшман хушшине кĕрсе кайса тăшман артиллерийĕне, ĕе унăн ĕеллерине çапăçма тытăнă танксене хирĕç тăшман хăй чухне тата хăйĕн танкĕсене те йама пултарать. Кунта авиаци ăдăчĕ вăл—тăшман танксене çĕмĕресси пулать.

Танксемшĕн авиаци тĕрĕм йăрса завеçă тума пултарни те пысăк пырăнта тăрать. Авиаци сахал самолетсемпех тăшманăн артиллерийĕ ĕе тапшĕсем çине тĕтĕм йăрса хупăрласа хума пултарать, çапла вара вĕсем пирĕн танксем сывхарса пынă вăхăтра неме пултараймаççĕ.

Опытран çакă курăнать: танксем кирек мĕнле тĕллев çине атăкă тăвас пулсан та, вĕсем атакă тăвас умĕн темиçе минут маларах авиаци атакă тусан ĕç ăнăçлăрах пулма пултарать. Йĕркеренех тухнă тăшман вара танксене хирĕç кирлĕ пек вăйăлă тăма пултарайăмасть. Çакăн çинчен Хасан кӳлли патĕнчи опыт лайăх кăтартса парать. Пирĕн авиаци Заозерайăк высота çине пăрахнă йăпанки бомбăсем çурăлса сирпĕнмĕ тĕлĕ, сăрт хĕррисене советсен атакăна тухакан хăруша танкĕсем курăнса та кайнă. Йапони захватчикĕсем хĕрлĕ авиацине танксем йепле пĕр-пĕрпине çурасуал пулса тăшмана хирĕç паттăрăн çапăçнине нумайччен астăвĕç.

Çакăн пек икĕ вăй пĕрле атакă тăвас тесен,—танксене авиаци вĕçĕсем пĕр майлă пулмала пекех, — вăхăтна анăçлă йенчен вĕсен вĕçĕсене питех те çирĕпленĕ пĕтĕçтерни кирлĕ. Ĵотчик таяк вĕçне, танкис хăйĕн авиацийĕн вĕçне пĕлмест пулсан, çакăн пек çурасуал ĕç пуҫма пултараймасть. Çар техникин тĕрлĕ хĕçпăвăлĕсене тытакан çынсем пĕр-пĕрне йăваралăхран хăтарас, тăшмана çĕнтерес нумай пухăнма хавалласа тăмасан, çакăн пек килĕшӳлĕ ĕç пуҫма пултараймасть.

Пирĕн çар вăйĕ совет халăхĕн никам çĕнтерейми пĕрлехĕ çине, пирĕн социалисăма тăван çĕршывăн хăваталăх мышлĕнпăçĕ çине, малта тăракан çар техники çине, çак техникăна пулас çапăçусенче усă курма пĕлни çине тайăнса тăрать. Пĕтĕм хĕçпăвал вăйăсем пĕр-пĕрине килĕшӳлĕн сыхăнса тăнипе—çĕнтерӳ пулассни кирлĕрен те кирлĕ фактăрĕ. Анчах та хĕçпăвалсен ĕçĕсем пĕрпĕрни сураçулă пулассни, çĕнтерӳ тăвассни никĕсĕ вăл, чи малтан, çынсем политикă тĕлĕнчен ăнланулă, тăшмана пĕтĕм чĕререн курăйман, паттăр, чăтăмлă, хăйсен техникине вĕренсе алла илнĕ, хăйсен вăйăн, хăйсен танкĕсене, хăйсен самолĕчĕсене шанса тăракан бойецсем.

Рабочисемпе Хресченсен Хĕрлĕ Çарĕн паттăрĕсем—Ленин—Сталин партийĕне социализмăла тăван çĕршыв ĕçĕпех пĕтĕм чĕререн тăракан бойецĕсемпе командирĕсем—çакăн пек çынсем пуласçĕ те ĕнтĕ.

Полковник Ю. КОСТИН.

Канадăра фашиссене хирĕç бойкот тупи

Канадăра тухакан хăçатсем пĕлтернĕ тăрăх, Канадăри пысăк хулăсенче—Монреальре тата Торонтора мирпие демократишен кĕрешекен Лига раштав праçникĕсем умĕн Йапонине Германи таварĕсене сутакан магазинсем умĕнче пикетсем организацилеме. Пикетра пулнисем «взрывçатсене вăмăне суту-илу тĕкĕнтумала мар», «хăвăр ачусем валăри Йапонире тунă выльăмали йапалапа» ярлăкăн листовкăсемпе тавлашнă кĕрсе кайнă. Изгреймсене хирĕç кăлармалли саккун пройектне пичетлесе кăларнă май Будапештра тата ытти хулăсенче хăйсене хăйсем вĕлерекенсен хисепĕ йышлăланнă. Ĕнер Будапештри университети профессăр Либерман, куç кăрĕсем тĕлĕпне ĕçлекен палăл специалист, çавăн пекех тата палăл адвокатсипсатĕл—Верховнăй суд палатин членĕ доктăр Домбовары хăйсене хăйсем вĕлернĕ.

(ТАСС).

Италин вăрçа хатĕрленме тăвакан ĕçĕсем

Франципе тухакан хăçатсем, Италин çине тăрсах Франципе хирĕç вăрçа тума хатĕрлени çинчен çырăççĕ. Франципе Италин чиккинче итальянецсем васкавлăн пит нумай укрепленисем тума тытăннă. Италири тĕрлĕ вырăнсенчен çарсене Франци чикки патне илсе пыраççĕ.

Италин флочĕ çитес вăхăтра Тиррен тинĕсĕнче пуçтарăнса тăмала.

(ТАСС).

Италин Хĕвелтухăç Африкăри çарĕсем

ПАРИЖ, декабрĕн 28-мĕш. Италин Джибутине тата Франци Сомалине туртса илес хăрушлăх тухса тăнă май, Табуи „Эвр" хăçатра çапла палăртат: йулашки сведенисем тăрăх, Хĕвелтухăç Африкăра Италин итальянецсен чĕçĕсене 91 пин çын, Италири «рабочи салтаксем» 130 пин çын тата вырăнти халăхран тухнă çарсем 150 пин çын тытса тăраттăр.

(ТАСС).

Вуникĕ мĕлйард тенкĕлĕх тавар туса кăларнă

МУСКАВ, декабрĕн 29-мĕш. Малтанлăха шутланă тăрăх, Сойузри промысла кооперацин çак çулта 12 мĕлйард тенкĕлĕх—иртнĕ çултинчен 13 процент ытла продукци туса кăларнă.

Çулталăк хушшинче 2,5 мĕлйун кроват, 3,5 мĕлйун мăшăр çăматă, 13 пин радиоприйомник ламписем, 585 репродуктăр, шчипкăвăл музыкă инструменчĕсем 600 пин штук, 185 пин патефон, 700 пин примус, ачасене выльăмали йапаласем 200 мĕлйун тенкĕлĕх, 130 мĕлйун тенкĕлĕх çĕвĕ çĕлемели йапаласем туса кăларнă.

1938 çулта промкооперацин картонсем тăвакан чылай хăйăрккем експлоатăпине йăвăç, вĕсем çулталăкра 5.5 пин тонăвина йăхăн картон туса кăларассĕ. Ленинграда радиоприйомниксем ламписем тата тĕрлĕрен радиоизделисем тăвакан пысăк хăйăрăк туса пĕтерĕ. Москавра çĕвĕ çĕлекен галантерейă хăпăркине çĕнетсе вслăлатнă. Вăл çулталăкра 21 мĕлйун тенкĕлĕх продукци туса кăларать. Кирăра гармоньсем тăвакан çĕнĕ хăпăрка тунă. Вăл çулталăкра 16 пин гармоньне туса кăлармала.

Çак çулта Сойуз тăрăх пинлĕрпе промысла-кооперативлă ертелĕсем çĕнĕрен организацилеме. Атă-пушмаксем йуслс тĕлĕпне ĕçлекен мăстерскойсем 4 пине йăхăн, уйăрăмларăн тумтирсем çĕлес тата йусас тĕлĕпне ĕçлекен мăстерскойсем 15 пин, кăлте тытăкалакан йапаласене йусакан мăстерскойсем çĕнĕрен 700 ытла уçнă.

(ТАСС).

И. Т. Спирина профессăр званине панă

Декабрĕн 29-мĕшĕнче нăçхине ССР Сойузĕн Халăх Комиссарĕсен Совечĕ çумĕнчи асла шкул ĕçĕсен Пĕтĕм Сойузри комитечĕн Высши аттестацин комиссийĕн ларăвĕ пулса иртнĕ. Ларура Жуковский ăйăпĕне тăракан Ленин орденлĕ Сывлăш-Çар Академийĕн Совечĕ Совет Сойузĕн Геройне комбриг И.Т. Спирина профессăр званине панă.

Тупăшсене валеçме хатĕр

ЙĔТĔРНЕ. Кĕçĕн Шемертенти „Çĕнĕ звено" колхоз членĕсем 1938 çула чапăлан вĕçлерĕç. Кăçал, çанталăк уйăр тăчĕ пулин те, пирĕн колхозниксем начар мар тырпул пуçтарса кĕчĕç.

Государствăна умĕнчи обязательствăсене тултарни хыççăнах çитес çуркунне валăйă вăрăх, страховой фончĕсене тата выльăх-чĕрлĕхсем валăйă кирлĕ тараннах тĕштырăсем уйăрса хутăмăр.

Халĕ колхозра тупăшсене ĕçкуçĕсем тăрăх колхозниксене валеçсе пама хатĕрленсе çитнĕ. Кашни ĕçкуçĕ пуçне 2 килограм тĕштыра тата 50 пус укçан валеçĕнет. Колхозра тăрăшса ĕçленĕ çемйесем çĕршер пăт тырă, темиçе çĕршер тенкĕ укçан илеççĕ. Акă, Орешин Йегор çемйи 100 пăт тĕштыра, 400 тенкĕ укçа илет.

„Çĕнĕ звено" колхоз çитес болăшевикла çуракине те тăрăшса хатĕрленсе пырать.

Н. Тимофейĕн.

Украйнă шăпчăкĕ

Н. И. ШЕЛЕПИН

Чечелăй Украйнă шăпчăкĕ,
Асăлă сăвăçă Шевченко!—
Асăнап йубилей ячĕпе,
Ордĕнлă Чăваш чĕлхине

Есӳ хисеплĕ, пăтӳ чапăç,
Пурӳсем-хитре, хаваслă,
Ватти-пĕттине хĕпĕртетнĕр
Санăн сăвӳсемпе епĕр.

Тĕрме те сана хăратаймăн-
Семьăка та сырма чарайман.
Пуплă пусмăра çĕмĕрсенĕн
Есĕ хĕрӳлĕн кĕрешнĕ.

Санăппа сана сума-суса
Пĕтĕм Çĕршывĕнех чыслатпăр,
Сан ĕçӳсене пахаласа
Чаплă йубилей тăваттăр.

Есе ĕмĕр чĕрĕ, асăлă çын,
Сан тăшманусем путрĕçĕ,—
Санăн йушша ĕçпе сĕлĕхсем
Йуп лачакипех пулчĕçĕ.

Хĕрлĕ йалавпа ĕççынписем
Пусмăр сăнчăрне çĕмĕрчĕç,
Ес ĕмĕтленнĕ пĕрĕлĕхсем,
Чи сутă кунçулсем çитрĕç.

Асăлă Октябрĕр тивлечĕне,
Пирĕн халăх каçарланчĕ,
Асăлă Сталин йĕртсе пынине
Телейлĕ кунçул туйанчĕ.

Вилемсĕр сăвăçă Шевченко—
Савнă Украйнă шăпчăкĕ!
Сана халăх чунтан йуратать
Чаплă чулпалăксем лартать.

Революци йӳррин шăпчăкĕ,
Украйнăн асăлă сăмахĕ,
Паттăр Тарас, сывă пулччĕр сан
Кăвардăк йӳрру-сăввусем!

ИККĔН

Сывхарнă каç. Силсем уланă,
Сив çăмăр çунă пĕлĕтрен.
Çак каç вĕсем тухса уттарнă
Хăйсем çуралнă йалĕнчен.

Киле пĕччен çеç йулнă амăш,
Каланă вăл:—«Çĕнтерчĕвех,
Тăван çĕршыв Испани—пулмĕ
Фашиссене, вăл—пирĕнпех!»

Сывхарнă май вăйланнă çăмăр—
Вăл «çăмăр» пулнă тăхлантан.
Мала утмашкăн питĕ йăвăр—
Ухлатнă тупă сывăхран.

Вĕсем часах фронта ак çитнĕ,
Анчах йăваншăн питĕ йăвăр—
Аш йун фонтан пек пĕрĕхтернĕ,
Тапма пăрахнă ун чĕри...

Сывăппа та çав каç васкавлăн
Тухса ун утнă ачисем,
Тытса кашни пĕрер пăшал,
Сывхарнă фронт патне вĕсем.

Йĕрсе тăман ун савнă пиччĕш
Вăл хыттăн чупнă малала.
Çав тĕттĕм каç вĕсем отрăячĕ
Кайала илнĕ ик йала.

Ник. Александрăв.

ÇӲРЕН УТСЕМ

Çӳрен утсем йӳртăпала иртеççĕ,
Пысĕсене пурте пĕр пек ухса.
Унччи кĕрсем пăхса йулаççĕ
Ишĕчĕсем çине йăл-йăл кулса.

Чипер кĕрсем вăл-вĕл вĕлкĕштереççĕ
Хисеп туса шап-шурă тутăрсем.
Çӳрен утсем йĕркипеле иртеççĕ,
Йăлтăртатаççĕ сутă тăкансем.

Кунсеренех йĕр-каçăн вĕренеççĕ,
Вăрçă ĕçне колхоз хĕр-мăлăйсем.
Сулсеренех вĕсем ситĕнтереççĕ
Çăмарта пек чăмăр çӳрен утсем.

Тĕрлĕ-тĕрлĕ çуртсем, пахча, сат çумăн
Йӳртăпала иртрĕç йулануртсем.
Ишĕчĕсем пурте йĕм-йешĕл тумлă,
Татма тăнă улма пек пичĕсем.

Пр. Сатур.

Çĕнĕ ертел

Кушар йалсоветĕнче (Трак р.) çĕнĕ алăсталăх ертелĕ организацинленĕ. Ертелĕн çаматă йăвалакаç, тир тăвакан, атă-пушмак çĕлекен мăстерскойсем пулаççĕ. И. Хăт.

Ответлă редактăр Н. М. ÇЕМЕНАВ.

ÇĔНĔ КĔНЕКЕСЕМ

Сывăх кунсенчех

„МОСКВА РЕКОНСТРУИРУЕТСЯ"

йăтлă пысăк

ХУДОЖЕСТВАЛЛĂ АЛЬБОМ

пичетрен тухăт

ССРС Халăх Комиссарĕсен Совечĕпе ВКП(б)Н Тĕнкомĕ „Москава генерацийлĕ реконструкци тăвасси çинчен"

вышăннă историлĕ постановлени альбома диаграммăсемпе, схемăсемпе тата фото-ӳкерчĕксемпе кăтартса панă.

АЛЬБОМ кивĕ Москавпа, пĕлăвни Москавпа тата пулас Москавпа пал; паштарать.

АЛЬБОМРА купеçсен, фабрикантсемпе чиновниксен ĕлĕхси хулине—Москава гигантла уйăхтарса çĕнтенине, тĕнчере чи лайăх, чи культурăлă, чи благоустроенăлăй, пăсмăк хулăна—асла хулăна, социализмăлă государствăн стодицине кăтартса панă.

Альбом хакĕ 150 тенкĕ

АЛЬБОМА кӳгизăн пур магазинсенче те малтанах çырăнса илме пулать.

ЧĂВАШ АССР 12 СУЛ ТУЛТАРНĂ ЙĂТПА ТĂРАКАН

КАНМАЛИ СУРТĂН

(Атăл леш енче, „Кузнавкă") государствăлă тата кооперативлă учрежденисене сутмалли

пуҫовăçсен хисепĕ вĕçлĕ çеç,

çавăнпа та мĕн чухлĕ пуҫовăç кирлине пирĕн вăйăвăçсене вăхăтра тăратасси тата догăвăрсем тăвасси çинчен асăрхаттарать.

Догăвăрсене пачварăн 5, 10, 15, 20 тата 25-мĕшĕсенче Чăваштромкассă суртĕнче ирăнне 9 сехетрен пуласа кăнăрда 4 сехетчен тăвассĕ.

Адрес: г. Чебоксары, ул. Калинина, 49.

Чăваштромкассă.

ХИСЕПЛĔ ГРАЖДĂНСЕМ!

Есĕр тутлă та тутă апат хатĕрлĕç тетĕр пулсан апата тутлантарма

„СОЯ—КАБУЛ"

Е

„СОЯ—ВОСТОК"

çимĕççемпе УСĂ КУРĂР.

Çавсене Сойузпродмагăн „Бакалея" магазинĕсенче Шупашкарта, Канаш, ВРЗ-ра йăлăнах тупса илме пултаратăр.

Сӳтертри вăрман санăчĕ

УЧРЕЖДЕНИСЕМПЕ ОРГАНИЗАЦИСЕНЧЕН

тата

УЙРĂМ СЫНСЕНЧЕН

ЙĂВĂÇ СУРМА

кирек мĕн чухлĕ те йышăнăç

Правлени.

Чăвашполиграфиздатăлăхĕ № 595

Гор. Чебоксары типография № 1 Мостпрома ЧАССР. заказ № 881 ф. Б. 5ăХ84 в. 81